

T. B. M. M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih: 13.11.2020

Sayı: 3127

Dr. Arslan KABUKCUOĞLU

Eskişehir Milletvekili

36683

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri uyarınca T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanı Sayın Murat KURUM tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. Saygılarımla.

11/11/2020

Dr. Arslan KABUKCUOĞLU

Eskişehir Milletvekili

T.C. Sayıştay Başkanlığı'nın 2020 yılı Eylül ayında Çevre ve Şehircilik Bakanlığına dair yayınladığı denetim raporunda yer alan bulgulara baktığımızda Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Yönetmeliği'ne göre ÇED Raporu ya da Proje Tanıtım Dosyası hazırlaması gereken bazı işletmelerin, söz konusu belgeleri hazırlamamak için kapasitelerini olması gerekenden daha düşük gösterdiği dair tespitin yer aldığını görüyoruz.

ÇED Yönetmeliği'nin, EK-1 Çevresel Etki Değerlendirmesi Uygulanacak Projeler Listesi'nde belirtilen kapasitelerin üzerinde olması planlanan tesislerin ÇED raporu hazırlaması gerekmektedir. Belirtilen sınırların altında kalan EK-2 işletmelerine ise Proje Tanıtım Dosyası hazırlama yükümlülüğü getirilmiştir. EK-1'de, 1.000 ton ve üzeri yıllık üretim yapan kültür balıkçılığı projeleri; 27'nci maddesinde, 25 hektar ve üzeri arazi yüzeyindeki madencilik projeleri ve 400.000 ton/yıl ve üzeri kırma, eleme, yıkama ve cevher hazırlama işlemlerinden en az birini yapan madencilik tesisleri, proje alanı 20 hektar ve üzerinde veya kurulu gücü 10 MWe ve üzerinde olan güneş enerji santralleri sayılmaktadır.

Sayıştay raporunda, "yatırımcı kişi ya da kuruluşların, ÇED sürecinde EK-1 listesine girmemek, EK-2 sınır değerleri içinde kalıp "ÇED gerekli değil" kararı alabilmek ya da kapsam dışı kalabilmek amacıyla, kapasitelerini ya da ÇED sahalarını olduğundan farklı göstermek için, yapacakları yatırımı parça parça işletecek farklı isimlerdeki şirketler üzerinden ya da bitişik ve işletmecisi aynı olan ruhsat sahalarından ayrı ayrı sundukları belgelerle kapsam dışında veya EK-2 sınır değerleri içerisinde kalacak şekilde bir uygulamaya yöneldiği görülmüştür."

ÇED Raporu hazırlamak yaklaşık 1.5 yıl gibi süre isteyen bir süreç ve maliyetli yüksek olduğu için şirketler bir nevi yönetmeliği arkadan dolanmakta, yukarıda bahsi geçen yöntemlerle hem ÇED raporu maliyetinden kurtulmaya hem de zaman kazanmaya çalışmaktadır.

ÇED Raporu hazırlama prosedürü, Proje Tanıtım Dosyası hazırlama prosedürüne kıyasla daha uzun süren (yaklaşık 1,5 yıl) ve daha maliyetli bir süreçten oluşmakta iken, Proje Tanıtım Dosyası hazırlanması süreci yaklaşık 6 ay sürmekte ve ÇED Raporuna göre daha hızlı ve daha düşük maliyetle sonuçlanmaktadır.

Bu durum çevre sorunlarının çözümünü öngören ve sorunların oluşmasında önleyici bir işlev gören ÇED'i önemsiz kılmaktadır. İşletmeler ÇED Gerekli değildir kararı alabilmek için bir nevi ÇED Yönetmeliğini arkadan dolanmakta ve idare bu durumu engelleyecek tedbirler ve önlemler geliştirememektedir. Kalkınmamız ve ekonomimiz için gerekli olan yatırımların, doğayı bozmadan ve çevreyi kirletmeden gerçekleşmesinin sorumluluğu hem bu yatırımları yapan kişi ve işletmeler, hem de idareye aittir.

Bu bağlamda;

1. ÇED gerekli değildir kararı alabilmek amacıyla kişilerin işletmelerin yukarıda bahsi geçen yola başvurusunu Bakanlığınız uygun bulmakta mıdır?

2. ÇED sahalarını olduğundan farklı göstererek, ÇED gerekli değildir kararı alan yatırımcı kişi ve kuruluşların tespiti yapılmış mıdır? Bakanlığınız ÇED mevzuatına uymamak için kapasitelerini ya da ÇED sahalarını olduğundan farklı gösteren bu kişi ve kuruluşlarla ilgili nasıl bir tasarrufta bulunmuştur? Bu kişi ve kuruluşların sayısı kaçtır?
3. Bakanlığınızın yukarıda bahsi geçen yolla başvurarak ÇED Raporu hazırlaması gerekirken, ÇED gerekli değildir kararı alan firmaları, bu kararı almadan denetleyecek herhangi bir denetim ve kontrol mekanizması var mıdır?
4. Bakanlığınız, ÇED Raporu hazırlaması gereken kuruluşların yukarıda bahsi geçen geliştirdikleri önlemle ÇED Gerekli değildir kararı alabilmelerinin önüne geçecek herhangi bir çalışma yürütmekte midir?